

TUBERKULOOSIROKOTUKSISSA SIIRRYTÄÄN RISKIRYHMIEN ROKOTUKSIIN

Hyvät tulevat vanhemmat!

Hyvät vastasyntyneen lapsen vanhemmat!

Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä on 18.5.2006 suosittanut, että Suomessa siirrytään kaikkien vastasyntyneiden tuberkuloosirokotuksista (BCG-rokotuksista) pelkästään riskiryhmien rokotuksiin. Lapsi kuuluu riskiryhmään, jos hänellä on lisääntynyt vaara saada tuberkuloositartunta. Tavoitteena on toteuttaa muutos 1.9.2006 alkaen.

BCG-rokotus on annettu lähes kaikille suomalaislapsille synnytyssairaalassa vuodesta 1941 alkaen. Kaikki vastasyntyneet voivat edelleen saada sen 31.8.2006 saakka, mikäli vanhemmat niin haluavat. Jos lapsi ei kuulu riskiryhmään, tuberkuloosirokotuksen voi hyvin jättää ottamatta jo ennen 1.9.2006. Jos lapsella kuitenkin on lisääntynyt tartuntariski, on tärkeää, että hän saa rokotuksen. Riskiryhmät määritellään tuonnempana.

Mitä hyötyä BCG-rokotteesta on?

BCG-rokotuksilla voidaan estää ennen kaikkea ensimmäisten elinvuosien aikana ilmeneviä tuberkuloosin vaikeita muotoja. Näitä ovat tuberkuloottinen aivokalvontulehdus ja yleistynyt tuberkuloosi. Aikuisiässä ilmenevän tuberkuloosin esiintyvyyteen rokotukset eivät juurikaan vaikuta.

Miksi rokotetta ei enää suositella kaikille vastasyntyneille?

Viimeisten vuosikymmenien aikana tuberkuloosi on vähentynyt Suomessa voimakkaasti. Samalla myös suomalaissyntyisten vanhempien Suomessa syntyvien lasten vaara saada tartunta on käynyt äärimmäisen pieneksi. Sama kehitys on toteutunut hieman varhemmin muissa läntisissä teollisuusmaissa, joista valtaosa on jo lopettanut yleiset BCG-rokotukset tarpeettomina. Myös Suomessa on valmistauduttu kohdentamaan BCG-rokotukset pelkästään riskiryhmiin vuoden 2008 alusta alkaen.

Miksi BCG-rokotusohjelman muutosta on aikaistettu?

Viime kuukausien aikana kertyneen tiedon perusteella asiantuntijat ovat tulleet siihen tulokseen, että BCG-rokotuksen haitat ovat nyt kasvaneet hyötyjä suuremmiksi, mikäli lapsen riski saada tuberkuloositartunta on pieni.

Suomessa jouduttiin vuonna 2002 vaihtamaan pitkään käytössä ollut BCG-rokote, koska rokotteen valmistaja lopetti sen tuotannon. Suomessa nyt käytössä oleva Tanskan Statens Serum Institutin valmistama rokote on ainoa Euroopassa saatavilla oleva BCG-rokote. On havaittu, että tämä rokote aiheuttaa enemmän haittoja kuin aiemmin käytössä ollut valmiste.

Kansanterveyslaitokselle tehtyjen haittavaikutusilmoitusten perusteella BCG-rokote aiheuttaa nivustaipeen imusolmukepaiseen 1-2 lapselle 1 000 rokotettua kohti. Imusolmukepaise ilmenee yleensä 3-7 kk kuluttua rokotuksesta. Se ei vaadi erityistä hoitoa eikä lisää vakavampien haittojen vaaraa.

BCG-rokotteen vakavampia haittavaikutuksia ovat kaukana rokotuskohdasta ilmenevät etäisinfektiot. Näitä ovat luu- tai niveltulehdus, yleistynyt BCG-infektio tai ihoinfektio. Etäisinfektiot joudutaan yleensä hoitamaan tuberkuloosilääkityksellä. Pieni osa BCG:n aiheuttamista nivel- ja luutulehduksista saattaa johtaa raajan pysyvään toimintahäiriöön. Etäisinfektio ilmenee keskimäärin 14 kuukauden kuluttua rokotuksesta. Näitä vakavampia haittoja on todettu 14 lapsella 100 000 rokotettua kohti.

Mistä tiedän, onko lapsellani lisääntynyt riski sairastua tuberkuloosiin?

Vastasyntynyt kuuluu riskiryhmään, jos

- hänen äidillään, isällään, sisaruksellaan tai henkilöllä, jonka kanssa hän asuu, on joskus todettu tuberkuloosi
- hänen äitinsä, isänsä, sisaruksensa tai henkilö, jonka kanssa hän asuu, on syntynyt maassa, jossa tuberkuloosia esiintyy paljon
- hän on ensimmäisen ikävuotensa aikana muuttamassa yli kuukaudeksi maahan, jossa tuberkuloosia esiintyy paljon.

Tuberkuloosia esiintyy paljon mm. lähes kaikkialla Afrikassa ja Aasiassa, suuressa osassa Etelä-Amerikkaa, Venäjällä ja Baltian maissa. Kansanterveyslaitoksen laatima luettelo korkean tuberkuloosi-ilmaantuvuuden maista on saatavilla internet-osoitteesta www.ktl.fi >Tietoa terveydestä > Rokottaminen > BCG-rokotukset.

Miten voin arvioida BCG-rokotuksen hyötyjä ja haittoja, jos lapseni ei kuulu tuberkuloosin riskiryhmään?

Asiantuntijoiden arvion mukaan n. 95 % Suomessa syntyvistä lapsista ei kuulu tuberkuloosin riskiryhmiin. Rokottamalla heidät tuberkuloosia vastaan estetään nykytilanteessa 1-4 tuberkuloositapausta vuodessa. Asiantuntijoiden arvion mukaan heistä jopa kahdeksan (8) voi saada BCG-rokotuksesta vakavaksi katsottavan haitan. Koska vakavampien haittojen määrä ylittää estettyjen tuberkuloositapausten määrän, riskiryhmään kuulumattomille lapsille ei enää suositella BCG-rokotusta.

Miten voin arvioida BCG-rokotuksen hyötyjä ja haittoja, jos lapseni kuuluu tuberkuloosin riskiryhmään?

Asiantuntijoiden arvion mukaan n. 5 % Suomessa syntyvistä lapsista kuuluu tuberkuloosin riskiryhmiin. Riskiryhmään kuuluvan lapsen vaara sairastua tuberkuloosiin on 10-15-kertainen suomalaislasten valtaenemmistöön verrattuna. Riskiryhmään kuuluville lapsille on rokotteesta edelleen enemmän hyötyä kuin haittaa. Siksi on tärkeää, että he saavat BCG-rokotuksen.

Entä jos haluan lapselleni tuberkuloosirokotuksen, vaikka hän ei kuulukaan tuberkuloosin riskiryhmään?

Kaikki vastasyntyneet voivat saada BCG-rokotuksen 31.8.2006 saakka. Tämän jälkeen rokotteen voivat saada ainoastaan riskiryhmiin kuuluvat alle 7-vuotiaat lapset.